

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: +370 5 273 5673, +370 706 80 501,

el. p. kam@kam.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 188602751.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-

Nr. 12-01-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija (toliau – Krašto apsaugos ministerija) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 346 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo įsigyjant bandomosios partijos „Merops AS-3 Surveyor“ sistemos kompleksą su bepiločių orlaivių perėmėjais be kovinio užtaiso kartu su mokymų bei radarų integravimo paslaugomis“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 5 dalies nuostatomis, užtikrinti Lietuvos Respublikos esminių (gyvybinių) nacionalinio saugumo interesų apsaugą priimant sprendimą, kad egzistuoja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 346 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos aplinkybės, todėl Gynybos resursų agentūrai prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – perkančioji organizacija) atliekant bandomosios partijos „Merops AS-3 Surveyor“ sistemos komplekso (toliau – AS3/MEROPS) su 48 vienetų bepiločių orlaivių perėmėjais be kovinio užtaiso (24 vienetų su šiluminiu iešikliu ir treniravimosi parašiotu ir 24 vienetų su radijo bangų iešikliu ir treniravimosi parašiotu) (toliau – BO perėmėjų sistema arba karinė įranga) kartu su mokymų bei radarų integravimo paslaugomis pirkimą iš Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – JAV) gamintojo „Perennial Autonomy“ būtina netaikyti Įstatymo nuostatų.

Nutarimo projektu siekiama užtikrinti Lietuvos Respublikos esminius (gyvybinius) nacionalinio saugumo interesus – apsaugoti valstybės suverenumą, teritorijos vientisumą ir demokratinę konstitucinę santvarką, taiką ir saugią aplinką valstybės raidai, todėl privalu stiprinti Lietuvos gynybinę galią.

Esminiai (gyvybiniai) Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai, kuriuos siekiama apsaugoti atliekant šį BO perėmėjų sistemos kartu su mokymų bei BO perėmėjų sistemos integravimo į Lietuvos kariuomenės radarus paslaugomis pirkimą, yra apibrėžti Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, (toliau – Nacionalinio saugumo strategija) 11 punkte, detalizuojami 31 punkte, 32.11 papunktyje.

Nacionalinio saugumo strategijos 11 punkte nurodoma, kad Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesai yra valstybės suverenumas, teritorijos vientisumas (11.1 papunktis),

taika ir saugi aplinka valstybės raidai (11.2 papunktis), o tai galima apsaugoti užtikrinant Lietuvos kariuomenės gynybinius pajėgumus ir patikimą aprūpinimą.

Nacionalinės saugumo strategijos 31 punkte nurodoma, kad pagrindinis Lietuvos Respublikos gynybos ramstis yra kariuomenė, todėl jos stiprinimas yra aukščiausias prioritetas, taip pat nurodoma, kad Lietuvos Respublikos geopolitinė situacija reikalauja, kad valstybės gynybai būtų pasirengusios ne tik nacionalinės ir NATO valstybių sąjungininkių pajėgos, bet ir privatus sektorius ir piliečiai.

Nacionalinio saugumo strategijos 32.11 papunktyje nurodytas nacionalinių karinių pajėgumų stiprinimo uždavinys – stiprinti ginkluotąsias pajėgas sudarančių institucijų parengtumą veikti su Lietuvos kariuomene, aprūpinant NATO standartus atitinkančia ginkluote, amunicija ir ekipuote.

Igyvendinant nurodytus Nacionalinio saugumo strategijoje nustatytus prioritetus, minėtos karinės įrangos pirkimu siekiamas tikslas – įsigyti Lietuvos kariuomenei BO perėmėjų sistemos, kuri yra moderni antidronų gynybos sistema, sukurta siekiant apsaugoti karinius ir civilinius objektus nuo nepilotuojamų orlaivių, bandomąją partiją. Pagrindinė priežastis, dėl kurios šiuo metu perkama AS3/MEROPS bandomoji partija, o ne nuolat naudoti skirtas šios karinės įrangos kiekis, yra tai, kad šiuo metu AS3/MEROPS nėra integruota į bendrą Lietuvos oro erdvės gynybos sistemą, todėl tik išbandžius ketinamos įsigyti BO perėmėjų sistemos bandomąją partiją galima būtų įvertinti ir nustatyti, kaip efektyviai minėta karinė įranga bus integruota į bendrą Lietuvos oro erdvės gynybinę sistemą.

Pastaraisiais metais bepiločiai orlaiviai tapo vienu svarbiausių šiuolaikinio karo elementų – jie naudojami žvalgybai, taikinių stebėjimui, sprogmenų pristatymui ir net savižudiškoms atakoms. Dėl šios priežasties valstybės vis daugiau investuoja į technologijas, kurios galėtų efektyviai aptikti ir neutralizuoti tokius skraidančius aparatus. AS3/MEROPS sukurta kaip kompleksinė gynybos sistema, kuri sujungia skirtingas technologijas: radarus, optinius jutiklius, dirbtinį intelektą ir specialius perėmimo bepiločius orlaivius. Šių elementų derinys leidžia sistemai greitai aptikti artėjančius bepiločius orlaivius, sistemos operatoriui įvertinti jų keliamą grėsmę ir imtis veiksmų dar prieš jiems pasiekiant saugomą teritoriją. Tai ypač svarbu šiuolaikinių konfliktų zonose, kur bepiločių orlaivių atakos gali būti netikėtos ir labai greitos.

Vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalimi, sprendimą, ar egzistuoja SESV 346 (ex 296) straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos aplinkybės ir yra būtina netaikyti šio Įstatymo nuostatų bei kokią karinę įrangą, kokias tiesiogiai su karine įranga susijusias paslaugas būtina įsigyti siekiant apsaugoti esminius valstybės saugumo interesus, priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įvertinusi Krašto apsaugos ministerijos pagrindimą.

Krašto apsaugos ministerijos vertinimu, toliau nurodytos išskirtinės aplinkybės pagrindžia SESV 346 (ex 296) straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos išimties taikymą nagrinėjamu atveju.

Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2017 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-794 „Dėl Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos nuostatų ir struktūros tvirtinimo“, 7 punkte nustatyta, kad Gynybos resursų agentūros prie Krašto apsaugos ministerijos paskirtis – valstybės gynybai reikalingos ginkluotės ir kitų prekių, paslaugų ir darbų įsigijimas ir valdymas.

Perkančioji organizacija, vykdydama Lietuvos kariuomenės aprūpinimo funkciją bei skatindama Lietuvos kariuomenės karinių pajėgumų stiprinimą, siekia įsigyti nurodytą karinę įrangą, su šia karine įranga tiesiogiai susijusias įrangos integravimo į Lietuvos kariuomenės radarus ir mokymų, kaip dirbti su minėta karine įranga, paslaugas, vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalies išimtimi, nes pirkimą atliekant Įstatymo nustatyta tvarka nebūtų įmanoma pasirinkti konkretaus gamintojo, gaminančio specializuotą priemonę, skirtą taikiniams aptikti, identifikuoti ir neutralizuoti,

t. y. taikyti priemonių, siekiant užtikrinti esminius (gyvybinius) Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo interesus.

Remiantis 2006 m. gruodžio 7 d. Europos Komisijos aiškinamuoju komunikatu dėl Sutarties 296 straipsnio taikymo viešiesiems pirkimams gynybos srityje Nr. KOM (2006)779 (toliau – aiškinamasis komunikatas), valstybės narės yra atsakingos už savo saugumo interesų nustatymą ir apsaugą, taigi SESV 346 (ex 296) straipsnyje numatyta išimtinė teisė ir nuo Europos Sąjungos teisės leidžianti nukrypti nuostata gali būti taikoma, kai Europos Sąjungos teisės normų laikymasis gali pakenkti valstybės gyvybiniais saugumo interesams.

Aiškinamojo komunikato 3 punkto antrojoje pastraipoje nurodoma, kad Europos Bendrijų sutarties 296 straipsnio 1 dalies b punktas (dabartinis SESV 346 straipsnio 1 dalies b punktas) taip pat gali būti taikomas viešajam paslaugų ir darbų, tiesiogiai susijusių su į Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintą sąrašą įtrauktomis prekėmis, pirkimui ir šiuolaikiniais įsigijimo metodams, orientuotiems į pajėgumus, jeigu laikomasi kitų Europos Bendrijų sutarties 296 straipsnio (dabartinio SESV 346 straipsnio) taikymo sąlygų.

Šiuo atveju perkančiosios organizacijos įsigijamos karinės įrangos ir su šia karine įranga tiesiogiai susijusios įrangos integravimo į radarus ir mokymų paslaugos yra tiesiogiai susijusios tiek su 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintame Ginklų, amunicijos ir karinių medžiagų sąrašė (toliau – Tarybos sprendimu 255/58 patvirtintas sąrašas), tiek su Bendrajame karinės įrangos sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2009 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-1216 „Dėl Bendrojo karinės įrangos sąrašo patvirtinimo“, (toliau – Bendrasis sąrašas) numatyta karine įranga, todėl patenka į SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sritį, taip pat minėtos karinės įrangos ir su ja tiesiogiai susijusių paslaugų pirkimas atliekamas laikantis visų kitų SESV 346 straipsnio taikymo sąlygų, t. y. pirkimu siekiama apsaugoti Lietuvos Respublikos esminius (gyvybinius) saugumo interesus, pirkimas yra ypač svarbus Lietuvos Respublikos karinių pajėgumų stiprinimui ginant Lietuvos oro erdvę, pirkimas nekenkia gaminių, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams, konkurencijos Europos Sąjungos vidaus rinkoje sąlygoms.

Taip pat Europos Komisija, kaip ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas byloje Europos Komisija prieš Austrijos Respubliką (Nr. C-187/16), yra pažymėjusi, kad ši SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta išimtis gali būti aiškinama tik siaurai, nuodugniai įvertinus, ar pirkimas atitinka visas SESV 346 straipsnio taikymo sąlygas. Valstybė narė, norėdama remtis SESV 346 straipsniu, turi pateikti įrodymus, kad minėtos išimties taikymas neperžengia minėto straipsnio taikymo ribų, ir įrodyti, kad išimties taikymas yra būtinas jos gyvybiniais interesams apsaugoti. Europos Komisijos teigimu, perkančiosios organizacijos turi įvertinti:

1. gyvybinį saugumo interesą, kurį siekiama apsaugoti;
2. ryšį tarp šio saugumo intereso ir konkretaus viešojo pirkimo sprendimo;
3. priežastis, kodėl šiuo konkrečiu atveju šiam gyvybiniam saugumo interesui apsaugoti būtina netaikyti viešojo pirkimo direktyvos.

Atsižvelgiant į Europos Komisijos aiškinamajame komunikate nurodytus kriterijus, aptariamas karinės įrangos ir paslaugų, tiesiogiai susijusių su karine įranga, įsigijimas visiškai atitinka SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkto sąlygas.

1. Gyvybinis saugumo interesas, kurį siekiama apsaugoti

Šios išimties taikymu siekiama apsaugoti esminį valstybės gyvybinį saugumo interesą – užtikrinti Lietuvos Respublikos suverenumą, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką, garantuojant saugią aplinką valstybės raidai, stiprinant Lietuvos kariuomenės kovinę galią ir atgrasymo potencialą.

Rusijos Federacijos plataus masto agresija prieš Ukrainą, Baltarusijos Respublikos karinė integracija su Rusijos Federacija, kitų autoritarinių valstybių agresyvi laikysena, toliau blogėjanti saugumo situacija regione ir pasaulyje reikalauja greitesnio po 2014 m. įvykių jau prasidėjusio Lietuvos kariuomenės gynybos potencialo augimo, efektyvesnio atgrasymo ir pasirengimo kartu su sąjungininkais užtikrinti šalies gynybą.

AS3/MEROPS bandomosios partijos komplekso įsigijimas leistų greitai įvertinti naujo tipo oro gynybos priemonių efektyvumą, o sėkmingas karinės įrangos bandomosios partijos integravimas į esamą Lietuvos kariuomenės oro erdvės gynybos architektūrą didintų Lietuvos kariuomenės pajėgų gynybinę galią, būtiną valstybės suverenitetui, teritoriniam vientisumui ir demokratinei santvarkai apsaugoti nuo priešiško užsienio valstybių.

Vadovaujantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje (Europos Komisija prieš Austrijos Respubliką (Nr. C-187/2016) pateiktais išaiškinimais, kiekviena valstybė narė yra išimtinai atsakinga už savo nacionalinį saugumą ir tik jai palikta teisė apibrėžti, ką ji laikys esminiais saugumo interesais, kurie nebūtinai turi būti vienodi Europos mastu ir gali skirtis dėl, pavyzdžiui, geografinių ar istorinių priežasčių. Būtent valstybėms narėms suteikta laisvė savo nuožiūra spręsti, kaip apsaugoti savo esminius saugumo interesus. Pačios valstybės narės turi apibrėžti savo gyvybinius interesus ir nustatyti pareigą juos saugoti.

Pastarųjų metų konfliktai taip pat parodė, kad priešininkas gali naudoti ir kitokio tipo oro platformas, pavyzdžiui, žvalgybinius ar signalų perdavimo oro balionus, kurie gali būti naudojami stebėjimui, ryšio retransliacijai ar kitoms žvalgybinėms funkcijoms vykdyti. Tokios platformos dėl savo veikimo aukščio, mažo greičio ir riboto radiolokacinio matomumo gali būti sunkiau aptinkamos ar ekonomiškai neefektyvios norint neutralizuoti naudojant tradicines oro gynybos priemones.

Papildomai pažymėtina, kad oro balionai naudojami ne tik karinėse operacijose, bet ir taikos metu vykdomoje neteisėtoje veikloje. Pastaraisiais metais regiono valstybėse fiksuojami atvejai, kai kontrabandininkai oro balionus naudoja neteisėtam prekių gabenimui per valstybės sieną. Tokios priemonės leidžia apeiti tradicines sienos kontrolės priemones ir sukuria papildomas saugumo rizikas. Tokia veikla gali būti vertinama ir platesniame hibridinių grėsmių kontekste, kai paprastos technologinės priemonės naudojamos valstybės saugumui silpninti, institucijų reagavimo mechanizmams testuoti ar sudaryti prielaidas kitoms destabilizuojančioms veikloms.

Ukrainos karo patirtis parodė, kad viena svarbiausių šiuolaikinio mūšio sąlygų yra gebėjimas efektyviai apsiginti nuo įvairių tipų mažų ir lėtai judančių oro taikinių, įskaitant bepiločius orlaivius bei kitas paprastesnes oro platformas. Priešo naudojami žvalgybiniai, smogiamieji ir kamikadzės tipo bepiločiai orlaiviai gali kelti reikšmingą grėsmę kariuomenės padaliniais, logistinei infrastruktūrai, oro gynybos sistemoms bei strateginiams objektams. Todėl modernioje karyboje ypatingą reikšmę įgyja specializuotos priemonės, skirtos tokiems taikiniams aptikti, identifikuoti ir neutralizuoti.

Viena iš sparčiausiai vystomų šios srities kryptų yra oro gynybos bepiločių orlaivių pajėgumas – specializuoti bepiločiai orlaiviai, skirti priešo bepiločiams orlaiviams bei kitiems mažiems oro taikiniams perimti ir sunaikinti. Tokie sprendimai leidžia efektyviai kovoti su mažais, lėtai judančiais ar sunkiai aptinkamais objektais, kurių neutralizavimas tradicinėmis oro gynybos priemonėmis dažnai yra ekonomiškai neefektyvus arba techniškai sudėtingas. Oro gynybos bepiločiai orlaiviai gali veikti kaip lanksti, greitai dislokuojama ir palyginti nebrangi priemonė, papildanti esamas oro gynybos sistemas.

Oro gynybos bepiločiai orlaiviai gali tapti efektyvia alternatyva, leidžiančia mažesnėmis sąnaudomis kovoti su priešo bepiločiais orlaiviais, oro balionais ir kitomis panašiomis oro platformomis. Tokios sistemos gali būti naudojamos kaip papildoma gynybos linija mažiems ir vidutinio dydžio oro taikiniams perimti išsaugant brangesnes oro gynybos priemones kovai su

sudėtingesniais oro taikiniais, tokiais kaip sparnuotosios raketos ar pilotuojami orlaiviai. Toks daugiasluoksnės gynybos principas leidžia racionaliau naudoti turimus resursus ir didina bendrą valstybės gynybos sistemos efektyvumą.

Svarbu pažymėti, kad šiuolaikinė oro gynyba grindžiama daugiasluoksnės gynybos principu, kai skirtingos gynybos priemonės tarpusavyje papildo viena kitą ir yra skirtos skirtingų tipų oro grėsmėms neutralizuoti. Tokia sistema apima ilgojo, vidutinio ir trumpojo nuotolio oro gynybos priemones, taip pat specializuotus sprendimus, skirtus kovai su mažais, lėtai judančiais ar sunkiai aptinkamais taikiniais, tokiais kaip bepiločiai orlaiviai ar oro balionai. Oro gynybos bepiločiai orlaiviai šiame kontekste gali atlikti svarbų vaidmenį kaip papildomas gynybos sluoksnis, skirtas kovai su tokio tipo oro grėsmėmis.

Sėkmingo įsigijamos karinės įrangos bandomosios partijos integravimo į bendrą oro erdvės stebėjimo ir gynybos sistemą atveju būtų galima užtikrinti operatyvų grėsmių aptikimą, jų identifikavimą ir neutralizavimą dar ankstyvoje stadijoje. Toks sprendimas ne tik didintų bendrą oro gynybos sistemos efektyvumą, bet ir leistų racionaliau paskirstyti turimus gynybos resursus, išsaugant brangesnes ir sudėtingesnes oro gynybos priemones kovai su aukštesnės vertės oro taikiniais.

Sėkmingas tokių sistemų bandymas leis sukurti patikimą Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančią oro gynybos bepiločių orlaivių sistemą ir ateityje parengti techninius reikalavimus tokio tipo bepiločiams orlaiviams. Be to, sėkmingas įsigijamos karinės įrangos bandomosios partijos integravimas į oro erdvės gynybos architektūrą sudarytų unikalias sąlygas Lietuvoje kurti pažangius, naujausias karybos tendencijas atitinkančius oro gynybos sprendimus, kurie prisidėtų prie Lietuvos Respublikos ir visos Europos Sąjungos rytinės sienos saugumo stiprinimo bei veiktų kaip papildomas priešiškų valstybių atgrasymo veiksnys.

2. Ryšys tarp šio saugumo intereso ir konkretaus viešojo pirkimo sprendimo

Siekiant užtikrinti esminių nacionalinio saugumo interesų apsaugą būtina stiprinti oro gynybos pajėgumus Lietuvos teritorijoje. Perkančiosios organizacijos ketinamas įsigyti bandomosios partijos AS3/MEROPS kompleksas visiškai atitinka tiek Lietuvos kariuomenės, tiek ir NATO keliamus techninius reikalavimus tokiai įrangai.

Šiai karinei įrangai keliami reikalavimai negalėtų būti nustatyti viešojo pirkimo sąlygose, sudarant galimybę procedūroje dalyvauti visiems juos atitinkantiems ūkio subjektams, kadangi rinkos analizės metu, vertinant atvirų šaltinių duomenis bei duomenis, gautus iš Ukrainos ginkluotųjų pajėgų, nustatyta, jog tik JAV gamintojo „Perennial Autonomy“ gaminama AS3/MEROPS yra technologiškai efektyviausia sistema, kuri atlaikė išbandymą Ukrainos karo lauke realiu konvenciniu didelio masto mūšiu, todėl laikoma patikimiausia karine įranga, kurios vienas iš svarbiausių efektyvumo parametrų yra adaptacijos greitis.

Pažymėtina, kad atitinkamus techninius reikalavimus karinei įrangai lemia potencialaus priešininko naudojamos tolimojo nuotolio smūgio sistemos, tokios kaip „Shahed“ tipo bepiločiai orlaiviai. Būtent šios grėsmės ir jos techninės charakteristikos matomos kare Ukrainoje.

Bepiločių orlaivių perėmėjų sistemos adaptacijos greitis yra itin svarbus šiuolaikinėje karyboje, tai rodo ir karo Ukrainoje pamokos, kur minėtos sistemos adaptacija įvyksta kas 2–8 savaites.

Rinkos analizės metu nustatyta, kad kitų rinkoje veikiančių ūkio subjektų gaminamų bepiločių orlaivių perėmimo sistemų technologinio parengtumo lygis atitinka tik bazinio prototipo lygmenį, kurio efektyvumo parametrai turi būti patvirtinti realiomis veikimo sąlygomis, tuo tarpu AS3/MEROPS technologinio parengtumo lygis atitinka aukščiausią ir pažangiausią serijinės gamybos lygmenį.

AS3/MEROPS plačiai naudojama Ukrainos oro gynybai, yra viena efektyviausių sistemų, gaudančių bepiločius orlaivius, būtent dėl šių priežasčių (aukščiausias technologinio parengtumo lygis, atitinkantis ne prototipo, o serijinės gamybos lygmenį, taip pat karinės įrangos adaptacijos greitis ir sėkmingas išbandymas bei naudojimas Ukrainos kare) perkančiosios organizacijos poreikius atitinkantį sprendimą gali pasiūlyti tik vienas konkretus ūkio subjektas – AS3/MEROPS gamintojas „Perennial Autonomy“.

Vertinant ir atliekant rinkos analizę buvo nustatytas vienas iš svarbiausių AS3/MEROPS pranašumų – mobilumas. Ši BO perėmėjų sistema gali būti montuojama ant transporto priemonių, todėl ją lengva perkelti iš vienos vietos į kitą. Tai ypač naudinga karinėse operacijose, kur fronto linijos gali greitai keistis. Mobilios sistemos leidžia greitai sustiprinti gynybą ten, kur to labiausiai reikia. Be to, kita svarbi BO perėmėjų sistemos savybė yra atsparumas elektroniniam karui, kadangi moderniuose konfliktuose dažnai naudojami elektroninio trikdymo įrenginiai, kurie gali sutrikdyti GPS signalus ar radijo ryšį. AS3/MEROPS sistema sukurta taip, kad galėtų veikti net esant tokiems trikdžiams. Ji naudoja alternatyvias navigacijos technologijas ir autonominius algoritmus, kurie leidžia perėmimo bepiločiams orlaiviams sėkmingai atlikti užduotį.

Tuo tarpu BO perėmėjų sistemoje naudojamas dirbtinis intelektas leidžia sistemos operatoriui greitai analizuoti didelius duomenų kiekius ir priimti sprendimus. Tai sumažina operatorių darbo krūvį ir leidžia greičiau reaguoti į galimas grėsmes.

Rinkos analizės metu nustatyta, kad AS3/MEROPS buvo išbandyta Ukrainoje realiomis karo sąlygomis ir šiuo metu sėkmingai naudojama Ukrainoje karo lauke. Kiti ūkio subjektai negalėtų pasiūlyti analogiškų palyginamos kokybės BO perėmėjų sistemų, kurios būtų ne tik sėkmingai išbandytos, bet ir naudojamos į Lietuvos oro sąlygas panašiomis klimatinėmis sąlygomis Ukrainoje karo lauke.

Rinkos analizės metu taip pat nustatyta, kad kitoms Ukrainos karo lauke sėkmingai išbandytoms ir taip pat naudojamoms bepiločių orlaivių perėmėjų sistemoms yra taikomi Ukrainos gynybos pramonės eksporto ribojimai, kadangi kariaujanti valstybė dėl technologinių paslapčių išsaugojimo bei savo pajėgų aprūpinimo yra šiuo metu itin apribojusi ginkluotės išvežimą iš Ukrainos.

Sėkmingo įsigijamos karinės įrangos bandomosios partijos integravimo į oro erdvės gynybos architektūrą atveju bus žymiai sustiprinta Lietuvos oro erdvės gynyba, kuri yra gyvybinis Lietuvos saugumo interesas. BO perėmėjų sistema yra kritinis trūkstamas pajėgumas, todėl pasirinktas pirkimo modelis yra būtinas valstybės gyvybinių saugumo interesų apsaugai ir regioninei gynybos architektūrai.

3. Priežastys, kodėl šiuo konkrečiu atveju šiam gyvybiniam saugumo interesui apsaugoti būtina netaikyti viešojo pirkimo direktyvos

Perkančioji organizacija, norėdama apsaugoti nurodytus esminius nacionalinio saugumo interesus bei įvykdyti Nacionalinio saugumo strategijoje nurodytus uždavinius, negali pirkimo atlikti pagal Įstatymo nuostatas.

Atlikus visų Įstatyme nurodytų pirkimo būdų analizę matyti, kad perkant bet kuriuo iš šiuo atveju galimų Įstatyme numatytų pirkimo būdų būtų privaloma skelbti konkursą, kuriame dalyvautų daugelis tiekėjų. Jokios supaprastintos procedūros, nurodytos Įstatymo 19 straipsnyje, arba išimtys, nurodytos Įstatymo 3 straipsnyje, negali būti pritaikytos, nes neatitinka Įstatyme išvardytų sąlygų. Jei perkančiajai organizacijai tektų vadovautis Įstatymo nuostatomis, nesant sąlygų pritaikyti nė vienos iš Įstatymo 3 straipsnio išimčių ar Įstatymo 19 straipsnyje nurodytų supaprastintų procedūrų (pavyzdžiui, neskelbiamų derybų), perkančioji organizacija būtų priversta skelbti konkursą. Vykdamas konkursą Įstatymas nenumato galimybės pasirinkti konkrečius gamintojus, todėl pagal šiame

pagrindime nurodytus motyvus nustačius ribojimą teikti pasiūlymą visiems tiekėjams ar gamintojams būtų pažeidžiami Įstatymo 6 straipsnyje numatyti lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principai, o tokios pirkimo sąlygos neteisėtos. Vykdamas pirkimą pagal Įstatymo nuostatas konkurso būdu, galima būtų atrinktas tiekėjas, pateikęs ekonomiškai naudingesnį pasiūlymą, tačiau nebūtų apsaugoti šiame pagrindime nurodyti Lietuvos Respublikos esminiai (gyvybiniai) nacionalinio saugumo interesai ir uždaviniai. Taigi vienintelis būdas apsaugoti šiuos nacionalinio saugumo interesus yra Įstatymo 1 straipsnio 5 dalies išimties pritaikymas.

Papildomai pažymėtina, kad pirkimas atitinka ir formaliuosius SESV 346 straipsnyje nurodytus kriterijus. Šiuo pirkimu siekiama įsigyti įrangą yra įtraukta tiek į Tarybos sprendimu 255/58 patvirtinto sąrašo 10 punktą, tiek į Bendrojo sąrašo ML10 dalies c punktą, t. y. pirkimo objektas yra priskirtinas karinei įrangai. Taip pat pažymėtina, kad įsigytas objektas bus naudojamas Lietuvos kariuomenės išimtinai karinėms reikmėms, todėl pirkimas neturės įtakos ne karinės paskirties prekių Europos Sąjungos bendrajai rinkai. Be to, su JAV gamintoju „Perennial Autonomy“ sudaromoje karinės įrangos ir su ja tiesiogiai susijusių paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartyje (toliau – Sutartis) bus nustatyti šio ūkio subjekto įsipareigojimai, kad iš šios Sutarties gautos pajamos nebus naudojamos ne karinės paskirties prekių (gaminų, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams) gamybai, prekybai, kitokiai ūkinei veiklai, susijusiai su ne karinės paskirties prekėmis (gaminiais, kurie nėra specialiai skirti karo tikslams).

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, įvertinant pirkimo objekto specifiką, viešųjų pirkimų gynybos srityje reglamentavimą nacionaliniu ir Europos Sąjungos teisės lygiu, reiškiamas įsitikinimas, kad tik pagal Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir SESV 346 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą išimtį įsigyjant karinę įrangą ir su ja tiesiogiai susijusias įrangos integravimo ir mokymų paslaugas, netaikant Įstatymo reikalavimų, bus veiksmingai sustiprinti Lietuvos oro erdvės gynybos pajėgumai, kadangi sėkmingo BO perėmėjų sistemos bandomosios partijos integravimo į Lietuvos kariuomenės turimus radarus atveju bus sparčiai užtikrinti Lietuvos oro erdvės gynybos pajėgumai ir apsaugoti esminiai Lietuvos valstybės nacionalinio saugumo interesai – valstybės suverenumas, teritorijos vientisumas ir demokratinė konstitucinė santvarka, taika ir saugi aplinka valstybės raidai bei Lietuvos gynybinės galios užtikrinimas.

Nutarimo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės. Priėmus Nutarimo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nebus atliekamas.

Nutarimo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, tačiau numatomas reguliavimas taikant SESV 346 straipsnyje įtvirtintą išimtį.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos išvadoje pateiktas pastabas, papildytas pagrindimo 2 punktas, kuris darbo tvarka suderintas su Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba.

Nutarimo projektą parengė Krašto apsaugos ministerijos Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. +370 5 273 5545, el. p. judita.nagiene@kam.lt) Teisės taikymo ir atstovavimo skyriaus (vedėjas Sergejus Montvila, tel. +370 5 273 5676, el. p. sergejus.montvila@kam.lt) patarėja Ramunė Švedaitė, tel. +370 5 273 5586, el. p. ramune.svedaite@kam.lt, ir Gynybos resursų agentūros

prie Krašto apsaugos ministerijos (direktorius Dovydas Palaima, tel. +370 5 278 5006, el. p. dovydas.palaima@kam.lt) direktoriaus pavaduotoja Aistė Garunkštytė, tel. +370 640 08 900, el. p. aiste.garunkstyle@kam.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 1 lapas.

Krašto apsaugos ministras

Robertas Kaunas

Ramunė Švedaitė, tel. +370 5 273 5586, el. p. ramune.svedaite@kam.lt